

Naschrift op: Efficiëntie van Nederlandse schadeverzekeraars

In *ESB* van 27 juni 2008 geeft Alex Hoen van het Verbond van Verzekeraars een reactie op ons artikel *Efficiëntie van Nederlandse schadeverzekeraars* in *ESB* van 16 mei jongstleden. De auteur is verbaasd over de conclusie dat er sprake is van onvolledige concurrentie op de Nederlandse schademarkt. Volgens hem is de concurrentie tussen schadeverzekeraars juist fel.

Als prangend voorbeeld geeft hij de markt van motorrijtuigenverzekeringen, waar de sterk dalende premies de hevige concurrentiedruk zouden moeten bevestigen. "Van 2006 op 2007 was ook de winst gedaald." Dit voorbeeld is naar onze mening niet zonder meer overtuigend. Dalende prijzen kunnen inderdaad een indicatie van toegenomen concurrentie zijn, maar dat is geen wetmatigheid. Recente prijsdalingen lijken hoofdzakelijk het gevolg van lagere kosten voor de verzekeraars. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de ontwikkeling van de winstmarge in de branche motorrijtuigen, weergegeven in figuur 1. Hoewel de winstgevendheid vorig jaar inderdaad licht is gedaald, is de winstmarge nog altijd historisch hoog: twaalf procent van de verdiende premie. De lagere premies van de laatste tijd zijn dan ook vooral een weerspiegeling van lagere kosten door veiliger verkeer en minder diefstal. Dankzij de aanleg van rotondes, de verbeterde veiligheid van voertuigen, maatregelen als het beginnersrijbewijs en standaard-startonderbrekers bij nieuwe auto's is de schadelast voor verzekeraars sterk afgenomen (Verbond van Verzekeraars, 2007).

Kern van kritiek

In zijn reactie betoogt Hoen dat de conclusie van beperkte concurrentie tussen schadeverzekeraars een direct gevolg is van incorrecte marktafbakening. Door alle schadeverzekeraars op een hoop te gooien, zou een onjuist beeld zijn ontstaan. Nadere analyse per branche laat echter zien dat ook op brancheniveau sprake is van substantiële schaalinefficiënties. De onbenutte schaalvoordelen weerspiegelen onder

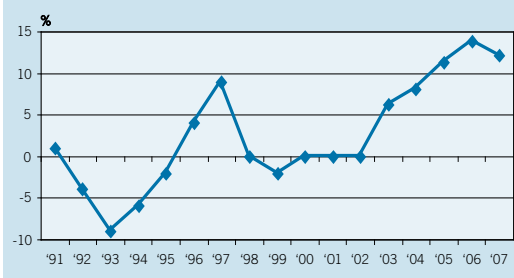
meer de mate waarin een branche geconsolideerd is. Overig vervoer bijvoorbeeld is een branche waarin de concurrentie sterker is, ook door het internationale karakter ervan, wat in het afgelopen decennium heeft geleid tot meer marktconcentratie (Bikker en Gorter, 2008). Onder volledige mededinging kan de door ons waargenomen schaalinefficiëntie niet voorkomen. Zelfs bij imperfecte, maar sterke concurrentie zouden verzekeraars gedwongen worden kosten te besparen door middel van consolidatie. Aldus zijn onbenutte schaalvoordelen ook een indicator van onvolledige mededinging. Waar de premies de uitkeringen en de kosten nauwelijks of niet dekken, zoals op dit moment bij de ziektekostenverzekeringen, kan de concurrentie uiteraard niet te kort schieten. De grote schaalinefficiënties in de zorgbranche over de periode 1995–2005 suggereren dat particuliere zorgverzekeraars voor de stelselherziening in 2006 inefficiënt waren. Nadien is de concurrentie in de zorgbranche duidelijk toegenomen. Er heeft zich, in overeenstemming met onze analyse, een grootschalige consolidatieslag voltrokken en aanwezige schaalvoordelen worden nu in meerdere mate benut. De auteur brengt verder naar voren dat onze regressieanalyse spaak loopt door een te sterke samenhang tussen sommige verklarende variabelen, namelijk herverzekering en enkele branchedummy's. Herschatting van ons model zonder herverzekering levert echter nagenoeg dezelfde uitkomsten op voor de schaaleardeffecten, evenals voor de meeste branchedummy's. Twee branchedummy's veranderen enigszins, en wel in overeenstemming met de voorspelling van Hoen. Het verschil is echter niet significant en de conclusies worden er niet wezenlijk anders door.

Tot besluit

Hoen suggereert ten slotte om de concurrentie in de Nederlandse schadesector verder te analyseren met behulp van marktaandeelen, concentratie-indices en Gini-coëfficiënten. De meerwaarde van zo'n beschouwing is echter kwestieus. De bankenliteratuur heeft namelijk geleerd dat het verband tussen concentratie en concurrentie ambivalent is: een groter aantal verzekeraars zou meer concurrentie kunnen impliceren, maar het is omgekeerd ook mogelijk dat sterke concurrentie verzekeraars juist zou dwingen tot consolidatie (Bikker en Spierdijk, 2008).

Figuur 1

Resultaat motorrijtuigen, na interest en herverzekering.

Bron: Verbond van Verzekeraars

**JAAP BIKKER EN
JANKO GORTER**
Senior onderzoeker bij
De Nederlandse Bank en
hoogleraar Universiteit
Utrecht; econoom bij De
Nederlandse Bank

LITERATUUR

Bikker, J. en J. Gorter (2008) *Performance of the Dutch non-life insurance industry: competition, efficiency and focus*. DNB Working Paper nr. 164.

Bikker, J. en L. Spierdijk (2008) *Determinanten van bancaire concurrentie*. *ESB* 93(4530), 148–150.

Verbond van Verzekeraars (2007) *Financieel jaarverslag verzekeringsbranche 2006*. 1916